

Sorry, Ole Gunnar, hver tredje skade kan ikke leges

Slik kunne overskriften vært hvis Ole Gunnar Solskjær hadde vært trener for et fotballag hos noen av våre underprivilegerte venner sør for Sahara. 30 % av den globale sykdomsbyrden trenger kirurgiske inngrep for å leges.

Nylig presenterte Utenriksdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet en ny strategi for norsk innsats for å bekjempe ikke-smittsomme sykdommer. Strategien som heter «Bedre helse, bedre liv» gjør Norge til første land i verden med en strategi som setter fokus på de ikke-smittsomme sykdommene som samlet sett tar flest liv i 2019.

Et av hovedpunktene for regjeringens satsing er å styrke primærhelsetjenesten med bedre forebygging, diagnostisering og behandling av enkelte sykdommer.

Vi vet at 8,6 millioner medmennesker dør hvert år av sykdommer som skulle vært behandlet av helsesystemet. Dårlig kvalitet på tjenestene er den største grunnen til dette, og skyldes hele 5 millioner dødsfall. 3,6 millioner skyldes mangel på tilgang til helsehjelp.

Som et svar på dette, fokuserer Mercy Ships på kvalitetshevende tiltak i våre programmer for kapasitetsbygging. Et eksempel er treningen av et stort antall sykehus de seneste årene i WHO's sjekkliste for sikker kirurgi. Innføringen av sjekklisten alene har vist seg å redusere uønskede hendelser i forbindelse med kirurgiske inngrep med opptil 50 %.

Det er gledelig at strategien fokuserer på at helsetjenesten må basere seg på delvis eller full offentlig finansiering. Nasjonens helse er det offentliges ansvar, samtidig som man ikke må undervurdere skaperkraften som ligger bak at 40-60 % av alle verdens skoler og helseinstitusjoner er startet av ulike trossamfunn. Hevet over all tvil må være at det er våre afrikanske venner som sitter i førersetet, og ikke utenforstående som tror de vet best.

Mange av våre pasienter er barn og noen ganger voksne som har leppe- og ganespalte. Dette er typisk eksempel på et kirurgisk inngrep som ikke blir utført for våre fattigste medmennesker. I utgangspunktet er ikke dette dødelig, men det kan i verste fall føre til at personen ikke får i seg tilstrekkelig med næring til å overleve. Uansett blir barnet stigmatisert og mange ganger sett på som plaget av onde ånder eller forbannet.

Som en del av å styrke primære helsetjenester, må det utdannes flere leger og sykepleiere. I mange av landene hvor vi arbeider er det under en lege pr 10 000 innbygger. Da er det åpenbart at de som kan betale, får oppmerksomhet.

Skulle Ole Gunnar Solskjær miste hver tredje spiller som blir skadet, hadde det vært umulig å bygge et lag. Når vi vet at 30 % av alle sykdommer trenger et kirurgisk inngrep, tror jeg at på samme måte det er umulig å bygge et lokalsamfunn som ikke gir befolkningen en operasjon når det behøves. Grunnleggende helsetjenester må derfor også inkludere tilgang til kirurgi som er tilgjengelig og oppnåelig til rett tid.

Vi i Mercy Ships heier på strategien «Bedre helse, bedre liv». Vi tror at dette er riktig vei å gå, men her må alle gode krefter enes – for oppdraget er utrolig stort.

/ Roger Vassnes
National leder